

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud. Eleonora Badan-Melnic)

Dosarul nr. 3a-1299/17

D E C I Z I E

14 noiembrie 2017
Chișinău

mun.

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Guzun

Judecătorii

Iurie Cotruță și Ion Țurcan

Grefier

Eugen Șciurovski

examinând în ședință de judecată publică apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2017, emisă în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de XXXXXXXXX către Casa Națională de Asigurări Sociale privind contestarea refuzului, recalcularea pensiei,

A C O N S T A T A T :

Circumstanțele cauzei:

La 13 septembrie 2016, Țîmbaliuc Valentin s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale

privind contestarea refuzului, recalcularea pensiei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că a activat în organele Procuraturii de la 3 octombrie 1983 până la 21 iulie 2003, în diferite funcții de procuror, având o vechime în muncă de procuror de 19 ani și 7 luni, iar începând cu 10 octombrie 2004, la atingerea vârstei de 50 de ani, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu, în baza Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar.

Invocă reclamantul că, în conformitate cu art. 1 din Legea nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, începând cu 1 ianuarie 2013 salariul procurorului s-a majorat cu 35%, iar potrivit art. XXIX din Legea nr. 152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 1 august 2016 salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, în baza Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcție de procuror.

Sustine că, în conformitate cu art. 51 alin. (3) lit. b) și art. 52 lit. b) Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, pentru procurorul care are o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 16 ani este stabilit salariul de funcție în cuantum de 4,5 salarii medii pe economie și sporul pentru exercitarea funcției de conducere în mărime de 15% față de salariul de funcție. Însă, Casa Națională de Asigurări Sociale 1-a lipsit neîntemeiat de dreptul la recalcularea pensiei, dobândit în anul 2004, stabilind-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 1 aprilie al fiecărui an.

Afirmă reclamantul că pârâtul i-a încălcat dreptul la pensie cu aplicarea obligatorie pentru procurorii pensionați a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Menționează că, la 02 august 2016, a adresat pârâtului o cerere prealabilă, prin care a solicitat restabilirea sa în dreptul încălcat, iar la 25 august 2016 a recepționat răspunsul nr. T-964/16 din 24 august 2016, prin care i s-a refuzat în satisfacerea cerinței înaintate.

Precizează reclamantul că, potrivit Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, ajustată la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, deține, în calitate de procuror în demisie, dreptul la toate înlesnirile, garanțiile sociale, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu.

În acest context, reclamantul a invocat Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, prin care Curtea s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

De asemenea, reclamantul a invocat Hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. 1 pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care Curtea a relevat că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare.

Solicită reclamantul recunoașterea ilegalității răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-964/16 din 24 august 2016 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea și plata în folosul său a pensiei pentru vechime în muncă potrivit legislației referitoare la majorarea salariului mediu al procurorului în funcție.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2017 acțiunea a fost admisă integral.

A fost recunoscut ca ilegal și nefondat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-964/16 din 24 august 2016.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale la recalcularea și

plata în folosul lui XXXXXXXXXX a pensiei pentru vechime în muncă, stabilită la 10 octombrie 2004, potrivit legislației referitoare la majorarea salariului mediu al procurorului în funcție.

Termenul de declarare a apelului:

La 26 aprilie 2017, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2017.

Potrivit art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 111 alin. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii, evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Reieșind din conținutul dispoziției legale precitate, în speță, termenul de declarare a apelului a început să curgă la 19 aprilie 2017 și a expirat la 18 mai 2017.

În atare circumstanțe, Colegiul constată că cererea de apel a fost declarată cu respectarea termenului de contestare.

Solicitarea apelantului, argumentele participanților la proces:

În motivarea apelului, Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că hotărârea primei instanțe este ilegală și neîntemeiată, deoarece instanța nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material.

Menționează că, în conformitate cu documentele din dosarul de pensionare, intimatul, începând cu 10 octombrie 2004, conform Legii cu privire la Procuratură nr.118-XV din 14 martie 2003, este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă ca procuror, calculată în proporție de 80% față de salariul funcției de procuror, și constituie 2 224, 17 lei lunar.

În corespundere cu prevederile art. 34 alin. (6) al Legii nr.118-XV, procurorii pensionați beneficiau de recalcularea pensiei în dependență de

majorarea salariului procurorului în exercițiu. Astfel, odată cu majorarea salariului procurorului în exercițiu în baza Legii nr. 355-XVI din 23.12.2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, de la 01.01.2006 și de la 01.01.2008 pensia intimatului a fost recalculată și constituia după ultima recalculare - 4 780 lei lunar.

Potrivit art. 73 alin. 8 din Legea nr.294-XVI din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, procurorii pensionați de asemenea beneficiau de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu.

Relatează că, prin Legea nr. 56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost modificat art. 73 al Legii cu privire la procuratură, fiind abrogate aliniatele 3-10 ale art. 73.

Astfel, începând cu 01 iulie 2011, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14.10.1998.

Potrivit art. 46² al Legii nr.156-XIV din 14.10.1998, asiguratul care a atins vârsta menționată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cel puțin 15 ani în funcția de procuror, are dreptul la pensie în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută.

Afirmă că, întru actualizarea mărimii pensiei, în corespundere cu art.13 al Legii nr.156- XIV, pensiile se indexează anual la 1 aprilie. În urma indexărilor efectuate în anii 2012-2016 cuantumul pensiei intimatului de la 01.04.2016, constituie - 5 927,79 lei lunar.

Invocă apelantul că prima instanță nu a ținut cont nici de prevederile art. 33 al Legii nr. 156-XIV din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii (cu modificările și completările din 01.01.2017), care stabilește că reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul: a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie; b) transferării la altă categorie de pensie; c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă. (2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) se efectuează și pentru pensionarii care și-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

De asemenea, prima instanță nu a aplicat prevederile art. 46 alin. (1) al Legii nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, care prevede că, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Ori, la moment o lege care să prevadă dreptul la recalcularea pensiei procurorilor nu există, deoarece a fost abrogată în anul 2011 și nu poate avea efect pe viitor, nu poate fi ultraactivă. Atrage atenția instanței de apel că, prima instanță nu a constatat toate circumstanțele cauzei, ori dreptul la pensie al intimatului nu este anulat după cum menționează intimatul și nu poate fi anulat, însă noile prevederi legale care au abrogat dreptul la recalcularea pensiei produc efecte cât sunt în vigoare și nu pot fi ignorate de către CNAS. Totodată abrogarea normei care prevedea dreptul la recalcularea pensiei a fost înlocuită cu altă normă, care prevede dreptul la indexarea pensiei care constituie o măsură luată periodic în vederea actualizării cuantumului pensiei în funcție de creșterea indicelui prețurilor de consum.

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului Casa Națională de Asigurări Sociale, Tatiana Ciuș, a susținut cererea de apel, solicitând să fie admisă.

Intimatul, XXXXXXXXXX, a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, Colegiul civil consideră apelul întemeiat și pasibil de a fi admis, cu casarea hotărârii primei instanțe, din considerentele expuse în continuare.

Potrivit art. 385 alin.(1) lit. c) CPC, instanța de apel după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 386 alin. (1) lit. d) CPC, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

În corespundere cu art. 387 CPC, se consideră că normele de drept material sunt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Din actele cauzei rezultă că, în perioada 03 octombrie 1983 - 21 iulie 2003, XXXXXXXXX a activat în organele Procuraturii, în diferite funcții de procuror.

Prin ordinul nr. 440-p din 18 iulie 2003, XXXXXXXXX a fost eliberat din funcția de procuror al județului Chișinău și concediat din organele Procuraturii în baza art. 36 Codul muncii.

Începând cu 10 octombrie 2004, în temeiul Legii nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură, XXXXXXXXX este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă ca procuror, calculată în proporție de 80 % față de salariul funcției de procuror, ce constituie suma de 2 224, 17 lei lunar.

Odată cu majorarea salariului procurorului în exercițiu, în baza Legii nr. 355-XVI din 23.12.2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, de la 01.01.2006 și de la 01.01.2008 pensia intimatului a fost recalculată, constituind suma de 4 780 lei lunar.

În urma indexărilor efectuate în anii 2012 - 2016, în temeiul art. 13 al Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, cuantumul pensiei lui XXXXXXXXX, de la 01.04.2016, constituie suma de 5 927,79 lei lunar.

La 02 august 2016, XXXXXXXXX a depus o cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recalcularea pensiei.

Prin răspunsul nr. T-964/16 din 24 august 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a refuzat în admiterea cererii.

Nefiind de acord cu răspunsul primit, XXXXXXXXX a depus cerere de chemare în judecată, solicitând recunoașterea ilegalității răspunsului și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea și plata în

folosul său a pensiei pentru vechime în muncă potrivit legislației referitoare la majorarea salariului mediu al procurorului în funcție.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2017 acțiunea a fost admisă integral.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, prin prisma argumentelor invocate de apelant și a materialelor cauzei, Colegiul conchide că concluzia primei instanțe este eronată, rezultată din aplicarea eronată a normelor de drept material.

În motivarea concluziei expuse, Colegiul reține următoarele.

În conformitate cu art. 34 alin. (6) din Legea nr. 118 din 14.03.2003 cu privire la Procuratură (abrogată la 17.03.2009), procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu luna următoare celei în care s-a majorat salariul, indiferent de faptul dacă pensionarul lucrează sau nu în organele Procuraturii.

În accepțiunea art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294-XVI din 25.12.2008 cu privire la Procuratură (în redacția până la XXXXXXXXX), procurorii pensionați beneficiază de recalcularea pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu.

Colegiul remarcă faptul că, prin Legea nr. 56 din 09.06.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, a fost modificat art. 73 al Legii nr. 294-XVI din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, fiind abrogate aliniatele 3-10 ale art. 73.

Astfel, drept urmare a modificărilor (în vigoare din XXXXXXXXX), alin. (1) al art. 73 are următorul conținut: „Procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat”.

Corespunzător, începând cu 01 iulie 2011, procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14.10.1998.

Potrivit art. 46² (în vigoare din XXXXXXXXX) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat (titlul în redacția până la 01.01.2017), asiguratul care a atins vârsta menționată la alin. (2) și confirmă stagiul de cotizare prevăzut la alin. (3), din care cel puțin 15 ani în funcția de procuror, are dreptul la pensie

în proporție de 75% din suma tuturor plăților lunare asigurate ale procurorului în exercițiu în ultima funcție deținută.

Raportând dispozițiile legale citate supra la circumstanțele din speță, Colegiul conchide că, începând cu XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX nu mai poate beneficia de instituția recalculării pensiei în temeiul dispoziției prevăzute la art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294-XVI din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, această dispoziție fiind abrogată. Însă, beneficiază de indexarea anuală a pensiei, în temeiul art. 13 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Colegiul apreciază ca fiind eronate concluziile instanței de fond precum că modificările operate la art. 73 nu sunt aplicabile reclamantului. Or, în corespundere cu prevederile art. 46 alin. (1) și (3) din Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Actele legislative pot ultraactiva în mod excepțional.

Astfel, prevederile alin. (8) al art. 73, fiind abrogate la XXXXXXXXXX, nu pot fi aplicate ultraactiv, cazul nefiind unul excepțional.

În ce privește hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 30.03.2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.I pct.22 și art.II-V din Legea nr.358-XV din 31 iulie 2003 "Pentru modificarea și completarea unor acte legislative", Colegiul relevă că aceasta nu este aplicabilă speței.

Or, prin hotărârea enunțată au fost declarate neconstituționale art. 43, art. 44 alin. (1) și alin. (2), art. 46, art. 47, art. 48 alin. (1) lit. a) și b) și alin. (2), art. 50 alin. (2) și alin. (3) din Legea nr.156-XIV privind pensiile de asigurări sociale de stat, în redacția Legii nr. 358-XV și art. II, art. III, art. IV și art. V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Pe când, art. 46² din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat a fost introdus prin Legea nr. 56 din 09.06.2011, fiind în vigoare din XXXXXXXXXX, constituționalitatea acestuia nefiind verificată. În atare circumstanțe, Colegiul conchide că prevederile articolului respectiv, nefiind abrogate sau declarate neconstituționale la momentul pretinsei încălcări a dreptului intimatului, în mod corect au fost aplicate de către apelant.

Colegiul relevă că legea nouă nu a adus atingere substanței dreptului intimatului, nu l-a anulat, Or, intimatul beneficiază în continuare de dreptul la pensie pentru vechimea în muncă cu indexarea anuală a pensiei, în temeiul art.

13 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

În contextul celor relatate, Colegiul conchide că, pentru justa soluționare a cauzei, prima instanță urma să aplice prevederile art. 73 alin. (1) din Legea nr. 294-XVI din 25.12.2008 cu privire la Procuratură, cu modificările din 09.06.2011 în vigoare din XXXXXXXXX, precum și prevederile art. 46² în coroborare cu art. 13 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

În conformitate cu art. 25 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, judecând acțiunea, instanța de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărâri:

a) respinge acțiunea ca fiind nefondată sau depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

În concluzie, Colegiul conchide că cererea de chemare în judecată este neîntemeiată și urmează a fi respinsă. Corespunzător, argumentele apelului se rețin ca întemeiate.

Urmare celor relatate, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul, a casa hotărârea primei instanțe și a emite o hotărâre nouă de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. c), art. 386, art. 387, art. 389, art. 390 CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

D E C I D E :

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2017 și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de XXXXXXXXX către Casa Națională de Asigurări Sociale privind contestarea refuzului, recalcularea pensiei.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data

comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul
Guzun

Maria

Judecătorii
Cotruță

Iurie

Țurcan

Ion